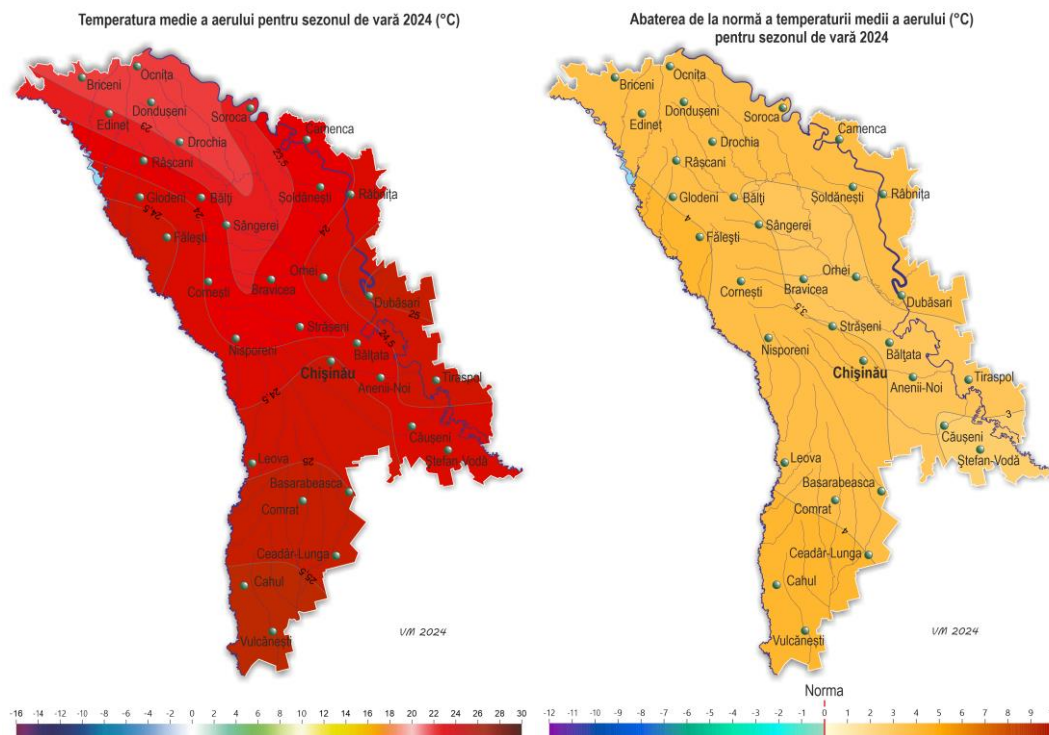

Caracterizarea condițiilor meteorologice și agrometeorologice din vara anului 2024

Vara anului 2024 în Republica Moldova a fost **caniculară și cu deficit de precipitații**. Trecerea stabilă a temperaturii medii zilnice a aerului prin valoarea de $+15^{\circ}\text{C}$, fenomen ce determină începutul verii meteorologice, pe cea mai mare parte a teritoriului țării a avut loc pe 19-20 mai, fiind în fond în termeni apropiați de cei obișnuiți, în raioanele din sudul țării – pe 28 aprilie, fiind cu 2 săptămâni mai devreme decât termenii obișnuiți.

Temperatura medie a aerului pentru acest sezon a constituit în teritoriu $+22,7..+25,6^{\circ}\text{C}$, fiind cu $3,0-4,4^{\circ}\text{C}$ mai ridicată față de normă, ce pe o mare parte a teritoriului se atestă **prima dată** în întreaga perioadă de observații meteorologice.

Conform datelor SM Chișinău (perioada de observații 131 ani) temperatura medie a aerului pentru sezon a constituit $+24,7^{\circ}\text{C}$ (cu $3,9^{\circ}\text{C}$ mai ridicată față de normă) și s-a plasat **pe locul 1** în șirul anilor cu temperaturi medii ridicate pentru sezonul de vară (fig. 1).

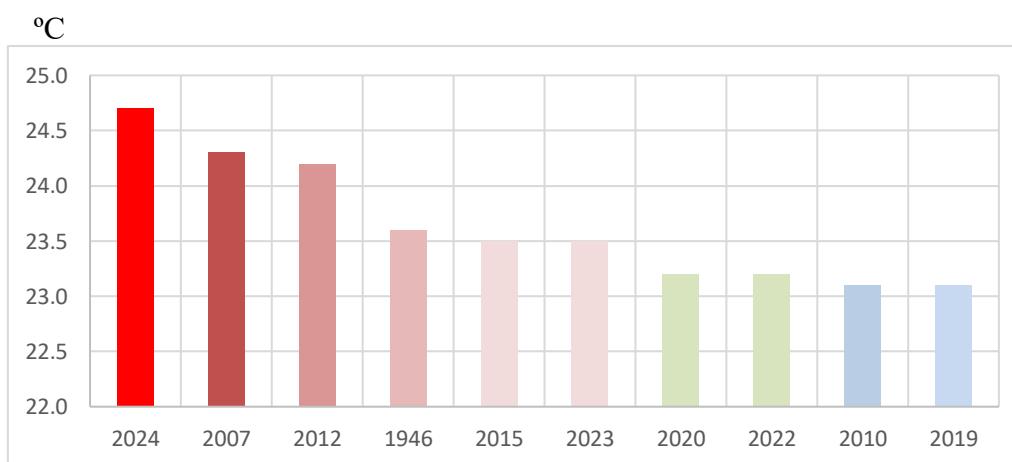

Fig.1 Șirul anilor cu temperaturi medii ridicate pentru sezonul de vară, SM Chișinău

Temperatura maximă a aerului pe parcursul sezonului pe cea mai mare a teritoriului țării a urcat până la $+39,5..+40,9^{\circ}\text{C}$ (16-17 iulie). Asemenea valori ridicate în perioada de vară s-au semnalat doar în anii 2007 și 2012. Temperatura minimă a aerului a scăzut până la $+9^{\circ}\text{C}$ (iunie, SM Bălțata).

Numărul zilelor cu temperatura maximă a aerului $\geq 30^{\circ}\text{C}$ pe parcursul sezonului pe teritoriul țării a constituit 41-72 zile, ce pe o mare parte a teritoriului se atestă prima dată în întreaga perioadă de observații meteorologice.

Numărul zilelor cu temperatura maximă a aerului $\geq 35^{\circ}\text{C}$ a constituit 11-24 zile, ce se semnalează în medie o dată la 30-40 ani.

De menționat că numărul neîntrerupt de zile cu temperatura maximă $\geq 35^{\circ}\text{C}$, pretutindeni pe teritoriul țării a constituit 8-11 zile, ce se atestă a doua oară în întreaga perioadă de observații meteorologice, la fel ca în 2007.

Temperaturi maxime a aerului cu valoarea de $+40^{\circ}\text{C}$ și mai mult, s-au semnalat pe 40% din teritoriul țării pe parcursul a două zile, ce se semnalează în medie o dată la 30-40 ani.

Vreme caniculară s-a stabilit în lunile iulie-august. Temperatura medie a aerului pentru această perioadă a constituit $+23,3..+26,2^{\circ}\text{C}$ și a depășit norma cu $4,0-4,5^{\circ}\text{C}$, fiind se atestă prima dată în întreaga perioadă de observații meteorologice (fig. 2).

$^{\circ}\text{C}$

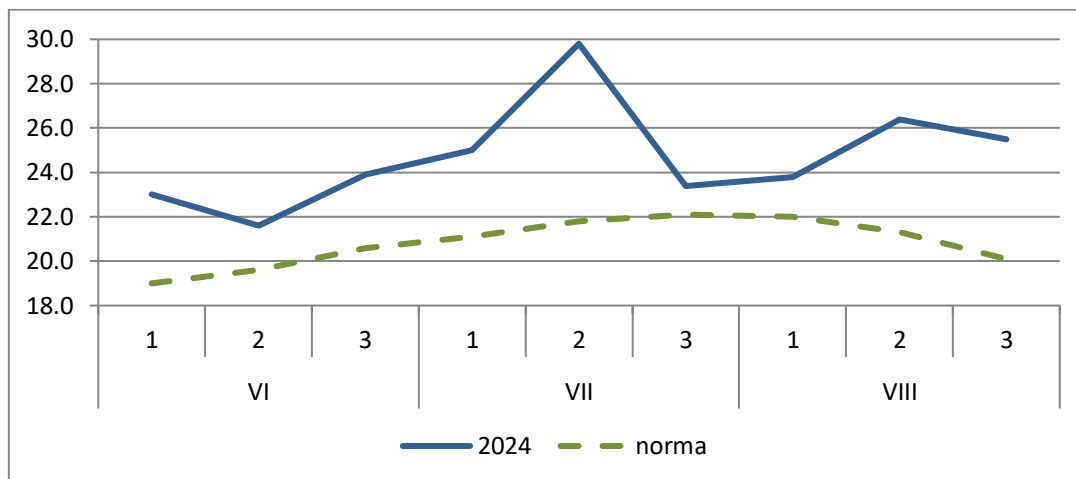
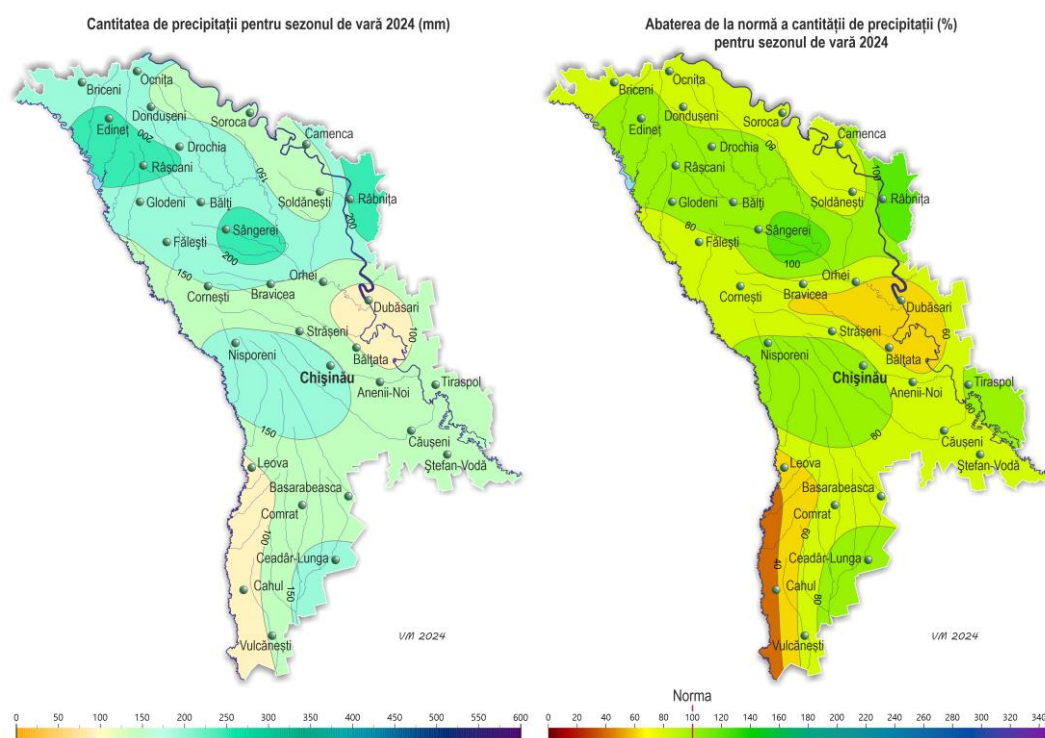

Fig. 1 Temperatura medie decadică a aerului, SM Chișinău

Vreme anomal de caniculară a fost în decada a doua a lunii iulie. Temperatura medie decadică a aerului a constituit $+27,4..+30,2^{\circ}\text{C}$, fiind cu $7,1-8,4^{\circ}\text{C}$ mai ridicată față de normă, ce atestă în sezonul de vară prima dată din toată perioada de observații.

Cantitatea de precipitații pe parcursul sezonul de vară pe 60% din teritoriu nu a depășit 70-160 mm (40-75% din normă). În restul teritoriului, izolat în raioanele de nord și din centru, au căzut 165-215 mm (85-105% din normă).

Cantitatea precipitațiilor căzute după regiuni a constituit:

- în nordul țării – în fond 160-215 mm (80-105% din normă), izolat – 120-150 mm (65-75% din normă);
- în centrul țării – în fond 75-150 mm (40-70% din normă), doar izolat – 160-165 mm (85-90% din normă);
- în sudul țării – în fond 70-115 mm (45-75% din normă), doar izolat – 160-170 mm (85-100% din normă).

mm

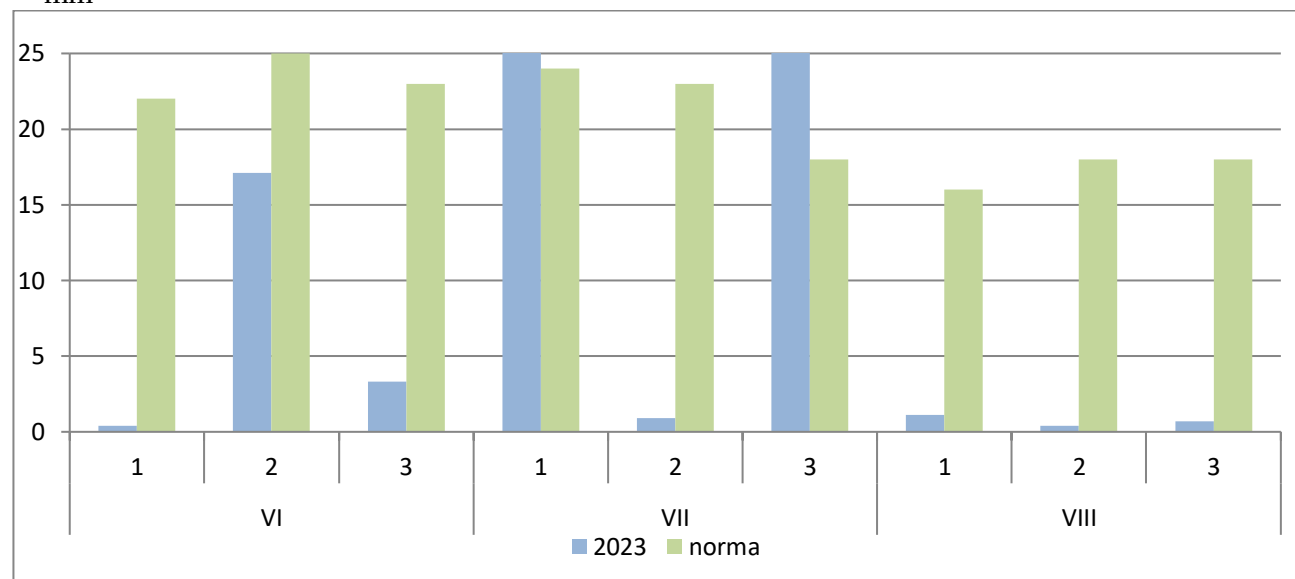

Fig. 3

Cantitatea precipitațiilor pe decade, SM Cahul

Cele mai multe precipitații au căzut în luna iunie. Cantitatea lunară a precipitațiilor căzute pe o mare parte a teritoriului a constituit 60-120 mm (80-170% din normă). În lunile iulie și august aproape pretutindeni s-au observat deficit semnificativ de precipitații (fig.3). Astfel, cantitatea acestora pentru această perioadă pe 40% din teritoriu nu a depășit 25-50 mm (25-45% din normă), ce se atestă în medie o dată la 10-20 ani.

În unele zile pe parcursul sezonului izolat pe teritoriu s-au semnalat fenomene meteorologice extreme sub formă de ploi torențiale și grindină:

- pe 4 iunie la postul agrometeorologic Nisporeni s-a semnalat grindină cu diametrul maximal de 26 mm;
- pe 12 iunie, în regiunea postului agrometeorologic Șoldănești în decurs de 3 ore au căzut 58,5 mm precipitații, la stația meteorologică Bravicea (r-nul Călărași) în decurs de 4 ore au căzut 55,5 mm;
- 14 iunie în regiunea postului hidrologic Brînza (r-nul Cahul) în decurs de 12 ore au căzut 90,2 mm precipitații;
- pe 24 iulie în regiunea postului agrometeorologic Telenești în decurs de 2 ore au căzut 59 mm de precipitații.

De asemenea, în unele zile ale sezonului s-au semnalat descărcări electrice, izolat grindină și intensificări ale vântului de până la 15-24 m/s.

Ploile puternice, izolat însoțite de grindină și vijelie, au cauzat vătămarea culturilor agricole și deteriorarea obiectivelor economiei naționale.

Regimul termic ridicat și deficit semnificativ de precipitații, care s-au semnalat pe teritoriul Republicii Moldova în cea mai mare parte a verii (lunii iulie-august) au contribuit la seceta pedologică și a celei atmosferice. Coeficientul Hidrotermic Selianinov (CHT), care caracterizează nivelul de umezire a teritoriului, pentru perioada lunii iulie-august în medie pe teritoriul republicii a constituit 0,5, care corespunde secetei puternice și foarte puternice.

Din cauza vremii secetoase, care s-a semnalat în decursul lunii iulie și august pe o mare parte a teritoriului țării, s-au creat condiții nefavorabile pentru formarea roadei la porumb, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, precum și pentru creșterea și dezvoltarea culturilor legumicole și a altor culturi agricole.

Condițiile meteorologice **pe parcursul lunii iunie** au fost în fond satisfăcătoare pentru creșterea și dezvoltarea culturilor de toamnă, culturilor de primăvară și plantațiilor multianuale. Ploile căzute pe parcursul lunii au completat rezervele de umiditate productivă în sol, ce puțin a îmbunătățit condițiile pentru creșterea și dezvoltarea culturilor agricole.

La culturile de toamnă, în prima jumătate a lunii s-a semnalat maturitatea în lapte și în ceară, în a doua jumătate – în fond maturitatea în ceară și deplină, spre sfârșitul perioadei a început recoltarea.

La porumb, pe parcursul lunii iunie a continuat formarea frunzelor, spre sfârșitul perioadei s-au format frunzele a cincisprezecea - a șaptesprezecea, pe semănăturile mai târzii – frunzele a unsprezecea - a treisprezecea, izolat a început formarea paniculului. Înălțimea plantelor la sfârșitul lunii a constituit în fond 120-240 cm, izolat – 60-100 cm.

La situația din 28 iunie, rezervele de umezeală productivă în stratul solului de 0,5 m, pe terenurile cu porumb au constituit: în nordul țării – în fond 45-75 mm (75-120% din normă), izolat 25-30 mm (50-60% din normă); în centru – în fond 45-65 mm (80-115% din normă), izolat 20-25 mm (30-40% din normă); în sud – în fond 20-35 mm (30-60% din normă), izolat – 40-60 mm (80-115% din normă). Rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m au constituit: în nordul țării 75-145 mm (70-115% din normă); în centru – în fond 85-140 mm (70-125% din normă), izolat – 60-65 mm (50-55% din normă); în sud – în fond 50-75 mm (45-60% din normă), izolat – 90-120 mm (75-120% din normă).

La floarea-soarelui, pe parcursul lunii iunie s-a semnalat formarea frunzelor ulterioare și formarea inflorescențelor. Spre sfârșitul perioadei a început înflorirea. Înălțimea plantelor la sfârșitul lunii a constituit în fond 90-170 cm, izolat – 180-200 cm.

La situația din 28 iunie, rezervele de umezeală productivă în stratul solului de 0,5 m, pe terenurile cu floarea-soarelui au constituit: în nordul țării – în fond 20-25 mm (50-65% din normă), izolat 40-55 mm (75-90% din normă); în centrul și sudul țării – în fond 20-25 mm (40-50% din normă), izolat 30-40 mm (70-90% din normă). Rezervele de umezeală productivă în stratul solului de 1 m au constituit: în nordul țării – în fond 60-105 mm (75-95% din normă), izolat 35-55 mm (45-60% din normă); în centrul și sudul țării – în fond 35-45 mm (35-55% din normă), izolat – 60-90 mm (75-100% din normă).

La sfecla de zahăr, pe parcursul lunii s-au atestat apariția următoarelor frunze și creșterea rădăcinii principale, spre sfârșitul lunii a început închiderea între rânduri.

La culturile pomicole a continuat creșterea rodului. La cireș, vișin, cais și piersic a continuat coacerea și recoltarea.

La vița de vie, la începutul lunii a continuat înflorirea, în a doua jumătate a perioadei s-a semnalat creșterea boabelor.

La situația din 28 iunie, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m pe terenurile cu culturi multianuale au constituit: în nordul și centrul țării – în fond 45-50 mm (40-60% din normă), izolat 75-120 mm (80-115% din normă); în sud – în fond 25-50 mm (25-45% din normă), izolat – 70-75 mm (80-85% din normă).

Regimul termic anomal de ridicat, deficitul semnificativ de precipitații și rezervele joase de umezeală productivă în sol, semnalate **pe parcursul lunii iulie**, au determinat apariția secetei atmosferice și pedologice în cea mai mare parte a teritoriului țării.

Din cauza secetei s-au creat condiții nefavorabile pentru formarea roadei la porumb, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, precum și pentru creșterea și dezvoltarea culturilor legumicole și a altor culturi agricole. Ca urmare a secetei, la porumb s-a semnalat îngălbenirea prematură a frunzelor de la nivelul inferior, la plante s-a format în medie un știulete, pe unele semănături aceștia nu s-au format deloc, izolat, ca urmare a stării rele a culturilor, gospodăriile agricole au recoltat porumbul pentru siloz. La floarea-soarelui, s-a semnalat în fond formarea capitoului mic și uscarea prematură a acestuia, ceea ce ulterior determină la scăderea semnificativă a roadei. Ploile căzute pe parcursul lunii, izolat au completat rezervele de umiditate productivă în general în straturile superioare ale solului, ce puțin a îmbunătățit condițiile pentru creșterea și dezvoltarea culturilor agricole.

Bobul a grâului de toamnă la începutul lunii iulie a atins coacerea deplină. Gospodăriile agricole ale țării pe parcursul lunii au recoltat culturile cerealiere de toamnă. Condițiile pentru efectuarea recoltării au fost predominant favorabile.

La porumb, în prima jumătate a lunii iulie a continuat formarea frunzelor, în a doua jumătate a lunii s-au semnalat fazele: formarea și înflorirea paniculului, formarea și înflorirea știuletelui, izolat a început maturitatea în lapte. Spre sfârșitul lunii iulie, la porumb s-a atestat în fond maturitatea în lapte, izolat a început maturitatea în ceară. Înălțimea plantelor a constituit în fond 180-265 cm, izolat – 130-170 cm. La o plantă de porumb s-a format în medie un știulete.

La situația din 28 iulie, rezervele de umezeală productivă în stratul solului de 1 m, pe terenurile cu porumb au constituit: în nordul țării – în fond 30-50 mm (40-70% din normă), în unele puncte de observații – 100-120 mm (100-110% din normă); în centru – în fond 25-55 mm (30-65% din normă), izolat 60-70 mm (65-75% din normă); în sud – în fond 2-10 mm (5-15% din normă), izolat – 35-60 mm (35-70% din normă).

La floarea-soarelui, pe parcursul lunii s-au semnalat înflorirea și creșterea capitolului, spre sfârșitul lunii izolat s-a început maturitatea. Înălțimea plantelor la sfârșitul lunii a constituit în fond 130-170 cm, izolat – 190-215 cm. Diametrul capitolului a constituit în fond 13-17 cm, izolat – 19-20 cm.

La situația din 28 iulie, rezervele de umezeală productivă în stratul solului de 1 m, pe terenurile cu floarea-soarelui au constituit: în nordul țării – în fond 20-55 mm (35-60% din normă), izolat – 60-80 mm (75-105% din normă); în centrul și sudul țării – în fond 1-10 mm (2-15% din normă), izolat – 20-25 mm (30-35% din normă).

La culturile pomicole pe parcursul lunii a continuat creșterea rodului, la vița de vie – creșterea boabelor. La piersic, soiurile timpurii de prun și măr a continuat coacerea și recoltarea.

La situația din 28 iulie, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m pe terenurile cu culturi multianuale au constituit: în nordul și centrul țării – 15-70 mm (25-65% din normă); 15-35 mm (25-45% din normă).

Din cauza vremii secetoase, care s-a menținut **pe parcursul lunii august**, au fost semnalate condiții extrem de nefavorabile pentru formarea roadei culturilor agricole, precum și pregătirea solului pentru semănatul culturilor de toamnă.

La porumb pe parcursul lunii august s-a semnalat coacerea în lapte și cea în ceară, spre sfârșitul lunii – coacerea deplină.

La situația din 18 august, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m pe terenurile cu porumb au constituit: în nordul țării – în fond 10-45 mm (15-55% din normă), în unele puncte de observații – 85-90 mm (90-100% din normă); în centru – 15-50 mm (20-65% din normă); în sud – 5-45 mm (5-60% din normă).

La floarea-soarelui, la începutul lunii august a continuat creșterea capitolului și coacerea semințelor, spre sfârșitul ei s-a semnalat coacerea deplină, izolat gospodăriile agricole ale țării au început recoltarea roadei.

La situația din 18 august, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol la adâncimea de 1 m pe terenurile cu floarea-soarelui au constituit: în nordul țării – în fond 15-50 mm (25-65% din normă), izolat – 70-75 mm (75-80% din normă); în centrul și sudul țării – în fond 15-25 mm (30-40% din normă).

La sfecla de zahăr pe parcursul lunii august s-a semnalat îngălbenirea frunzelor inferioare și a continuat creșterea rădăcinii principale.

La culturile pomicole, pe parcursul lunii august a continuat creșterea rodului. La piersic, prun, păr și măr a continuat coacerea și recoltarea roadei. La soiurile tehnice de struguri spre sfârșitul lunii a început coacerea, la soiurile de masă s-a atestat coacerea și recoltarea strugurilor.

La situația din 28 august, rezervele de umezeală productivă în stratul de sol cu adâncimea de 1 m pe terenurile cu culturi multianuale au constituit: în nordul și centrul țării – în fond 10-25 mm (10-35% din normă), izolat – 50-60 mm (70-85% din normă); în sud – 10-40 mm (10-55% din normă).